

Leptoglossus occidentalis

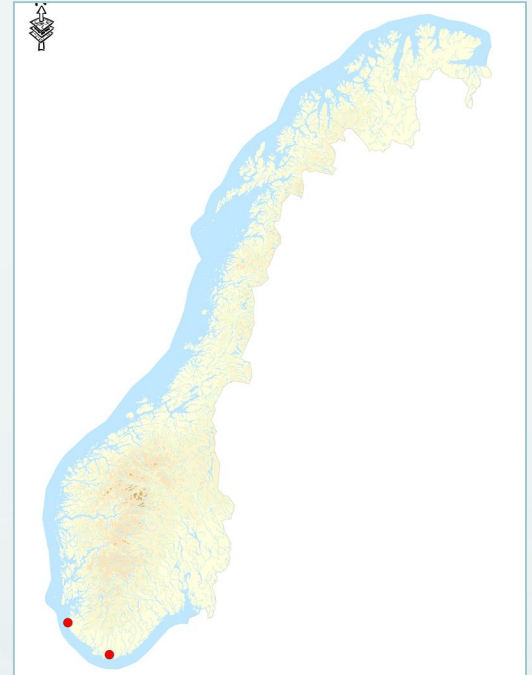
Fremmed art

faktaark

Leptoglossus occidentalis er en nordamerikansk kantege som lever av frø, kongler og blomster hos bartrær. Arten er en alvorlig pest i Nord-Amerika og kan føre til 80% reduksjon av frø hos bartrær. Tegen har blitt spredd til Europa ved flere anledninger og har på litt over ti år spredd seg til 17 europeiske land.

Status
Risikovurdering 2012: Høy risiko (HI)

To funn av *Leptoglossus occidentalis* er kjent fra Norge.

Kjennetegn

L. occidentalis er en stor og iøynefallende kantege (Heteroptera: Coreidae) som blir opp til 20mm lang og 7mm bred. Den har en rødbrun kropp, vanligvis hvitt sikksakk mønster tvers over forvingene og karakteristiske bakbein med brede, utflatete baktibier (baklegger). Tegen likner ingen av våre stedege arter.

Utbredelse

L. occidentalis er en nordamerikansk art med naturlig utbredelse i vestlige deler av Nord-Amerika fra Mexico i sør til Canada i nord. Etter andre verdenskrig spredte den seg østover og er i dag tilstede i alle øst-statene. I Europa ble arten registrert i Italia i 1999, og i dag er den tilstede i store deler av midt- og sør-Europa, men den ble også funnet i Storbritannia i 2007. Kun to funn er kjent fra Norge, ett fra Lindesnes i Vest-Agder og ett i Klepp i Rogaland, begge fra 2009. Samme året ble den registrert i Japan og i 2011 i Sverige.

Biologi

Voksne individer legger egg på nålene på vertstreet om våren, og eggene klekker etter ca. ti dager. Tegen går gjennom fem nymfestadier før den når voksenstadiet sent i august. Tegen lever av å spise på blomst, kongler i utvikling, frø og av og til nåler hos bartrær. Den kan angripe ca. 40 ulike trearter, inkludert furu (*Pinus* sp.), gran (*Picea* sp.) edelgran (*Abies* sp.), douglasgran (*Pseudotsuga menziesii*), Canadahemlokk (*Tsuga canadensis*), seder (*Cedrus* sp.) og kalifornisk røkelsesseder (*Calocedrus decurrens*). Den voksne tege overvintrer under løsbark, i fuglereir og hi til smågnagere, av og til i stort antall. Noen steder i Nord-Amerika kan den bli en plage innendørs om høsten, fordi den gjerne trekker inn for å overvintre.

Bestandsstatus

L. occidentalis har trolig blitt spredd til Europa ved flere anledninger, og ved hjelp av høy reproduksjon og god flygeeve har den på litt over ett tiår klart å spre seg til 17 europeiske land. At tege en god flyger bekreftes fra England der man antar at den har klart å krysse Den engelske kanal på egenhånd. Artens forekomst i Norge i 2009 skyldes trolig at den har krysset Nordsjøen. Tegens østlige spredning i USA og Canada skyldes i hovedsak planting og transport av nordamerikansk furu og alle livsstadier kan bli transportert med trærne. Eksperimenter har vist at tegeangrep kan føre til 75% reduksjon av antall konglefrø, i tillegg til abort av frø, og arten regnes som en pest i Nord-Amerika. I Italia og andre europeiske land har tege allerede fått økonomiske konsekvenser fordi den har ført til sterk nedgang i antall kongler hos furu. Den nordamerikanske vepsen *Gryon pennsylvanicum* (Hymenoptera: Platygasteridae) er en naturlig parasitt av *L. occidentalis* i Nord-Amerika. I Italia er tester er i

Tegen tilbringer det meste av livet sitt på vertstreet og lever av å spise på blomstene, kongler i utvikling, frø og av og til nåler. Granen på bildet og norsk skog har så langt fått stått i fred.

gang for å finne ut om vepsen kan brukes til biologisk kontroll av tege i Europa.

Siden tege kan trekke inn for å overvintre er det interessant at det ene funnet i Norge (på Lindesnes) ble gjort innendørs. Det første funnet i Skandinavia, også innendørs, var fra Danmark i 2009, og kan indikere at tege migrerer nordover. De festede studier av tege er gjort i forhold til spredning og skade på bartrær og det er uvisst i hvilken grad den påvirker andre stedegne invertebrater.

Referanser

- Bates, S. L., Strong, W. B. og Borden, J. H. 2002. Abortion and seed set in Lodgepole and Western White Pine conelets following feeding by *Leptoglossus occidentalis* (Heteroptera: Coreidae). *Environmental Entomology*, 31(6), 1023–1029.
- Rabitsch, W. 2010. True Bugs (Hemiptera, Heteroptera). Chapter 9.1. In: Roques A. et al. (Eds) Alien terrestrial arthropods of Europe. *BioRisk* 4(1): 407–403
- Mjøs, A.T., Nielsen, T.R. og Ødegaard, F. 2010. The Western Conifer Seed Bug (*Leptoglossus occidentalis* Heidemann, 1910) (Hemiptera, Coreidae) found in SW Norway *Norwegian Journal of Entomology* 57: 20-22
- Malumphy, C., Botting, J., Bantock, T. og Reid, S. 2008. Influx of *Leptoglossus occidentalis* Heidemann (Coreidae) in England. *Het News* 12: 7-9
- Roversi, P. F., Strong, W. B., Caleca, V., Maltese, M., Peverieri, S. G., Marianelli, L., Marziali, L. og Strangi, A. 2011. Introduction into Italy of *Gryon pennsylvanicum* (Ashmead), an egg parasitoid of the alien invasive bug *Leptoglossus occidentalis* Heidemann. *OEPP/EPPO Bulletin* 41: 72–75